

anti-pestprotocol juni 2018

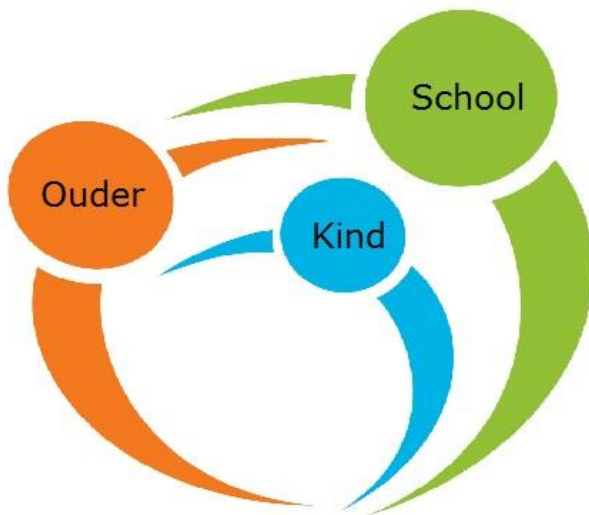
Onze missie: samenwerken, samen leren. samen". Coöperatief leren.

School is er niet alleen om schoolvakken aan te bieden. Als dorpsschool zijn wij een vast ankerpunt in de jeugd van verschillende generaties. Wij leveren een bijdrage aan de opvoeding.

Samen met de ouders dragen we zorg voor de opvoeding, vanuit de pijlers passend bij toekomstgericht onderwijs. Door leerlingen serieus te nemen en respect te tonen voor hun **inbreng**.

We vinden het belangrijk dat de leerlingen leren **samenwerken** en leren om **verantwoordelijkheid** te dragen.

We willen dat leerlingen **positief denken** over zichzelf en de ander, door leerlingen bewust te maken van de wereld om hen heen en leren om open te staan voor andere culturen.

Het is bij wet vastgelegd deze veiligheid te borgen in een protocol.

Dit anti-PESTPROTOCOL heeft als doel:

Leerlingen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen leerlingen en volwassenen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle leerlingen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan!

Wanneer spreken we van plagen of pesten?

Plagen mag wel, pesten niet. Maar wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten?

Wat is plagen?

Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig.

Bij plagen zijn leerlingen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding.

De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen.

Wat is pesten?

Bij pesten is de ene leerling sterker dan de andere leerling. Het is steeds dezelfde leerling die wint en verliest.

Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is de gepeste leerling steeds weer de klos.

De sterkere leerling; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op.

De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
De gepeste leerling voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.

Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Op de st. Joris besteden we structureel aandacht aan het sociale proces in de groep en op school. Bij aanvang van het schooljaar (en soms in de 2 de helft van het schooljaar) werken we actief vanuit de methodiek de "Gouden weken". Hierin staan groepsprocessen centraal. Wij bespreken en reflecteren ons pedagogisch handelen en zetten wij coöperatieve structuren en team en klassenbouwers in.

Het ontstaan van pestgedrag

Dader

Op de eerste plaats kan pestgedrag voortkomen door factoren in de persoonlijkheid van de dader. Daders kunnen bijvoorbeeld behoefte hebben aan het uitoefenen van overwicht en macht. Ze zoeken en vinden een slachtoffer dat ze de baas zijn en buiten die situatie zoveel mogelijk uit. Vaak kunnen zij zich onvoldoende inleven in de ander. Soms zijn daders zelf het slachtoffer van pesten of van pesten geweest. Leerlingen op wie veel macht wordt uitgeoefend, of die dat zo ervaren, zijn vaker als dader actief. Zij kunnen ervaren dat zij aandacht krijgen als zij negatief gedrag vertonen. Ook blijkt dat sommige daders voor hun onlust en/of frustratie, waarvan ze de oorzaak niet kennen of waarvan ze de bron niet weg kunnen nemen, een uitlaatklep zoeken bij een kwetsbare persoon in hun omgeving.

Slachtoffer

Daarnaast spelen bij het ontstaan van pestgedrag ook factoren mee die te maken hebben met het potentiële slachtoffer. Leerlingen van ouders die zelf het slachtoffer van pestgedrag zijn geweest, lopen een groter risico ook slachtoffer van pestgedrag te worden. Uiterlijke kenmerken van leerlingen kunnen op potentiële daders werken als "een rode lap".

Kenmerken

Ongewild trekken leerlingen aandacht van potentiële daders door sommige uiterlijke kenmerken. Soms spelen ook kenmerken die samenhangen met de kleding, haardracht, verzorging of de manier van eten een rol. Daarnaast lijken sommige karaktertrekken een risicofactor te zijn. Leerlingen die wat minder assertief zijn, snel uit balans raken, of zich op welke manier ook opvallender gedragen dan anderen, lijken potentieel ook meer risico te lopen dat ze het slachtoffer worden van pestgedrag.

Middengroep

De meeste leerlingen houden zich het liefst afzijdig als er wordt gepest. Als ze het zouden opnemen voor het slachtoffer, lopen ze de kans zelf gepest te worden. Iedere dag zien ze dit gedrag. Daarom gaan ze vaak mee pesten. Veel leerlingen voelen zich schuldig dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of een volwassene te hulp roepen, zij ondernemen geen actie.

Er zijn ook leerlingen die absoluut niet in de gaten hebben dat er gepest wordt. Ze zien misschien wel iets gebeuren, maar kunnen de ernst van de situatie niet inschatten.

Het signaleren van pestgedrag

Pestgedrag

Het is niet eenvoudig pesten te onderscheiden van ander conflict of ruzie gedrag. Nog moeilijker is het de vaak versluierde of geniepige vormen van pesten te ontdekken. Veel gebeurt er buiten het gezichtsveld van de leerkracht, stiekem. Meestal is datgene wat zichtbaar is op zichzelf nog niet zo dramatisch: een wat dwingende blik in de ogen of een dreigement, waarvan je kunt denken dat het wel los zal lopen. Hier kan het pestgedrag echter ontstaan.

Leerlingen die het slachtoffer zijn van pesten proberen ook vaak zelf de zaak te bagatelliseren. Als de leerkracht of de ouders iets vermoeden en doorvragen, blijven slachtoffers zelf vaak ontkennen.

Schaamte

Een kind dat wordt gepest, schaamt zich daar vaak voor. Het wil zijn ouders niet teleurstellen. Een gepest kind is geen populair kind en dat hadden haar/zijn vader en moeder wél graag gewild. Dat voelt een kind aan. Het kan ook zijn dat een kind thuis niets zegt omdat het pestprobleem onoplosbaar lijkt. Het is misschien bang dat het probleem juist groter wordt. Stel je voor: je vader of moeder zou wel eens contact op kunnen nemen met de ouders van de pestkop of met de leerkracht op school. Misschien brengt de leerkracht in de klas het probleem ter sprake, dan weten de klasgenoten, dat er 'geklikt' is. De pesterijen worden dan misschien juist erger.

Leerlingen die pesten zullen thuis niet gemakkelijk over het pesten praten. Zij kunnen er alleen over beginnen als ze zich bewust zijn van hun gedrag en van de ernstige gevolgen daarvan.

Waarom pesten ?

Pesters weten vaak zelf niet waarom ze iemand pesten. Het dringt niet tot hen door hoe erg het gepest voor het slachtoffer is. "Ze lokte het toch zelf uit, wie loopt er nou nog met zo'n stomme schooltas?"

Pestende leerlingen willen de machtspositie en de bewondering die ze door het pesten verkrijgen, niet verliezen.

Toch is het niet waar dat pesters nooit willen dat een volwassene het probleem aanpakt. Misschien willen ze wel anders omgaan met andere leerlingen, maar weten niet hoe dat moet.

Signalen

Thuis: Gedragsveranderingen die ouders bij hun kinderen constateren kunnen signalen van pestgedrag zijn. Kinderen die 's nachts niet meer kunnen slapen, die weer in hun bed plassen of emotioneel labiel en/of afwijkend reageren. Soms zeggen kinderen ook dat ze "dood willen" of zijn ze van de ene dag op de andere met geen mogelijkheid meer naar school te krijgen.

School: Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- buitensluiten, negeren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden

- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- Cyberpesten, via sociale media.
- Pesten buiten school wordt een schoolprobleem zodra je er last van hebt op school.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden. Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop leerlingen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen onze gezamenlijke normen overschrijden.

Samenvattend: om duidelijk stelling te kunnen nemen tegen pestgedrag, is zicht op de omvang van het probleem, kennis van de gevolgen voor de gepeste leerling, inzicht in het gedrag van de pester maar bovenal invoelend vermogen vereist.

Wat doen wij?

Op de st. Joris wordt in elke groep gewerkt met de methode "Leefstijl". Een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. In de methode ontwikkelen leerlingen opbouwend gedrag. Daardoor krijgen ze zelfvertrouwen, een positief zelfbeeld en verantwoordelijkheidsgevoel krijgen. Daarnaast leren wij hen kritisch te denken, problemen oplossen of keuzes maken. Kortom ze leren hoe ze met andere mensen om gaan. Deze onderwerpen komen in verschillende thema's aan bod. In thema 5 wordt expliciet over pesten en voor jezelf opkomen gesproken. De methode "Leefstijl" werkt voor bs. St. Joris dus preventief wanneer het gaat om pesten.

Leefstijl kent daarnaast een aparte lijn voor groep 6-7-8 wat ingaat op digitaal gedrag: mediawijsheid. Deze module is op school aanwezig en krijgt aandacht tijdens de landelijke week van de mediawijsheid. Deze zetten wij in als de groep hier behoefte aan heeft.

Daarnaast bevorderen we het creëren van een goed klimaat en het gebruiken van de omgangsregels. Het voorbeeld van de leerkracht en de ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar aanvaarding van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar kinderen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar leerkrachten en ouders duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

Alle betrokken partijen (leerlingen, ouders en teamleden) worden op de hoogte gebracht van de geldende omgangsregels.

Leerkrachten onderschrijven de omgangsregels, ouders worden er middels een aparte brief, de nieuwe uitgave schoolgids of bij aanmelding op gewezen. Leerlingen worden er regelmatig, bij de start van elk schooljaar, rekening houdend met hun ontwikkelingsniveau/leeftijd, van op de hoogte gebracht en situationeel op gewezen.

Alle leerlingen bij ons op school worden sociaal-emotioneel gevolgd. De leerkracht en de leerlingen vanaf groep 6 vullen daarvoor tweemaal per jaar een digitale vragenlijst in. De leerkracht analyseert de gegevens en zet hier acties op in en beïnvloedt hiermee positief het klassenklimaat.

Sociaal-emotionele ontwikkeling is bij ons op school een vak hiervoor wordt de methode Leefstijl gebruikt.

Om zicht te houden op deze processen voert de leerkracht observaties uit. Analyseert hij SCOL (sociaal emotionele vragenlijst die twee keer per jaar wordt afgenomen) en voert n.a.v. van de analyse gesprekken, of voert interventies uit. In sommige gevallen wordt er een sociogram van de

groep gemaakt. Dit geeft inzicht in de interactie binnen de groep. Daarnaast komt de IB-er, directeur of een externe professional kijken naar de groeps sfeer en cohesie.

Onze uitgangspunten en werkwijze voor een veilig schoolklimaat:

- De leerkracht leert leerlingen dat hulp vragen en problemen delen met een volwassene goed is. Daarnaast is het onze verantwoordelijkheid om actief pestgedrag te signaleren en daar naar te handelen.
- Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep en op school.
- Vanuit een partnershipgedachte tussen school, ouders en omgeving wordt er constructief gewerkt aan een oplossing.
- De basisprincipes van coöperatief leren worden toegepast:

G	Gelijkwaardige Deelname: voor de kinderen is duidelijk wanneer en op welke wijze zij een bijdrage moeten leveren
I	Individuele Aansprakelijkheid: alle kinderen moeten een openlijk individuele prestatie leveren binnen de samenwerking
P	Positieve Wederzijdse Afhankelijkheid: kinderen hebben elkaar nodig om tot een goed resultaat te komen
S	Simultane Interactie: alle kinderen zijn zoveel mogelijk gelijktijdig actief.

School specifieke schoolregels

1. Voor groot en klein zullen we aardig zijn.
2. De school is van binnen een rustig wandelgebied en buiten hoeft het lekker niet.
3. We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken voor morgen.

Toevoeging:

Leerlingen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels.

Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen. Vaardigheden hiervoor leren ze bij "leefstijl" Zoals: stop, hou ermee op/ ik heb er last van en benoemen waarom.

STAP 2: Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

STAP 3: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een eerste gesprek, brengt het probleem in kaart en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

STAP 4: Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequentie fase 1)

De naam van de betrokkenen wordt genoemd in de notitie ParnasSys m.b.t. gedrag. Bij de derde melding in het LAS worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie/pestgedrag.

Leerkracht(en) en ouders handelen vanuit de partnershipgedachte om in de toekomst herhaling te voorkomen. Verslaglegging van dit gesprek is opgenomen in ParnasSys.

STAP 5:

In overleg met de intern begeleider/directeur wordt eventueel externe hulp ingeschakeld.

Mogelijke acties:

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen. De rol van de middengroep wordt hierin ook duidelijk ter sprake gebracht.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest.

(of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden).

En vervolgens leveren stap 1 tm 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht moet zichtbaar handelend gedrag laten zien.

De consequenties:

Afhankelijk van de ernst en frequentie van het pestgedrag en in geval dat er geen verbetering optreedt in zijn / haar gedrag, kan het volgende in werking treden:

FASE 1:

- Eén tot maximaal 5 pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle leerlingen naar huis vertrokken zijn (één tot maximaal 5 maal)
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Gesprek tussen leerkracht en pester met als doel bewust maken wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt. Vervolgens wordt het gepeste kind hierbij betrokken. Doel is hierbij telkens te komen tot het maken van afspraken en het nakomen van de afspraken
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken wordt geëvalueerd op één van de volgende manieren:
 - einde van iedere week (voor de bovenbouw leerlingen)
 - na 2 dagen (voor de groepen 5 en 6)
 - elke dag (groepen 3 en 4)
 - na elke pauze gedurende een week (groepen 1-2) in een kort gesprek aan de orde.
 - De gedragsveranderingen van de pester moeten ook bij het gepeste kind merkbaar zijn
- Melding hiervan aan de ouders.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in het ParnasSys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag wordt deskundige hulp ingeschakeld zoals kernteam Heumen, jeugdarts, consulent school en opvoeding, specifieke hulpverleners mbt weerbaarheidstraining ed.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. (hiervoor is een protocol time out, schorsing , verwijdering op stichtingsniveau)

Algemeen:

- Bij een constatering van pesten gaat de ouder van de gepeste leerling naar de leerkracht van het kind, werkt dit niet naar tevredenheid dan wordt de interne vertrouwenspersoon ingeschakeld, dan de directeur, de externe vertrouwenspersoon en tot slot de klachtencommissie, waarvan de adressen in de schoolgids staan.
- In de klas hangen de schoolregels en de eventueel aangevulde groepsregels inzake het pesten zichtbaar op.

- Deze regels gelden ook bij overblijven en schooluitjes.
- De leerkracht kan nascholing krijgen om professionaliteit te bevorderen.
- Er kunnen gastlessen gegeven worden over pesten.
- Op www.pestweb.nl staan allerlei tips voor leerlingen.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling andere vaardigheden leren door in te laten zien dat je ook op een andere manier kunt reageren.
Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
Sterke kanten van de leerling benadrukken.
Belonen (complimentje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
Inzetten van de middengroep. Tijdens gesprekken met de klas de middengroep een functie geven (wat moet jij doen als je ziet, merkt dat jouw klasgenoot gepest wordt
Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s) en hulp bieden.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

In gesprek gaan, zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten, bijv. baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen, etc.
Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
Excuses aan laten bieden.
In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere leerlingen via regels en afspraken verloopt en met respect voor elkaar.
Inschakelen externe hulp; bovenschoolse zorgteam; schoolmaatschappelijk werk; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD, .

*Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas, thuis of in de buurt.

ADVIEZEN AAN DE OUDERS van onze school:

Ouders van gepeste leerlingen:

Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. (na schooltijd)
Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

Neem het probleem van uw kind serieus.
Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
Besteed extra aandacht aan uw kind.
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere leerlingen om te gaan.
Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
Geef zelf het goede voorbeeld.
Leer uw kind voor anderen op te komen.
Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Dit document is door de MR st. Joris vastgesteld op 25 juni 2018.